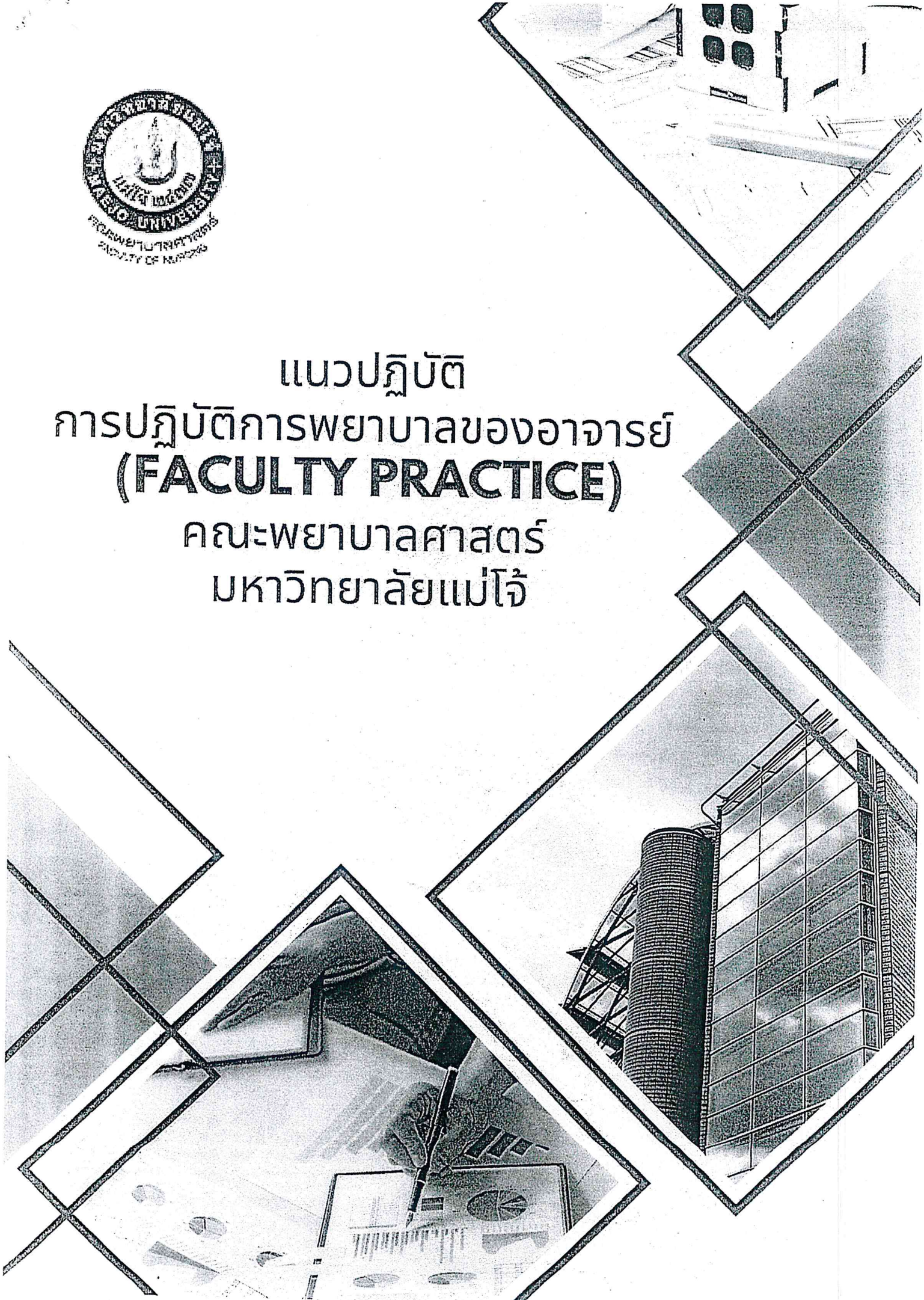

แนวปฏิบัติ
การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์
(FACULTY PRACTICE)
คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

แนวปฏิบัติการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตามข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2566 ในส่วนที่ 3 การบริหารงาน ข้อ 25 สถาบันการศึกษาต้องวางแผนและพัฒนาอาจารย์ทั้งด้านจำนวน คุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการ พัฒนาอาจารย์ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาความเชี่ยวชาญทางคลินิก คณะพยาบาลศาสตร์มีการกำหนดการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (faculty practice) ในแผนปฏิบัติงานเรื่องการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ เพื่อเพิ่มพูนและแสดงความเชี่ยวชาญทางคลินิกตามแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (faculty practice) ของสภาการพยาบาลอย่างน้อย 80 ชั่วโมง/ปีการศึกษา

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามข้อบังคับสภาการพยาบาลและระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (faculty practice) เพื่อให้อาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ฯ ได้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. อาจารย์ทุกคนต้องปฏิบัติการพยาบาล (faculty practice) โดยให้บริการแก่ผู้ป่วยหรือผู้รับบริการเป็นรายบุคคล ครอบครัว กลุ่ม และชุมชน ตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา อย่างน้อย 80 ชั่วโมง/ปีการศึกษา ในกรณีคณบดี หรือตำแหน่งรักษาการคณบดี อาจงดเว้นการปฏิบัติการพยาบาลแต่ให้ดำเนินการในลักษณะการให้คำปรึกษากับบุคลากรในองค์กรแทน

2. การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์นั้น ต้องเป็นการนำความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากประสบการณ์การสอนทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติหรือองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย หรือหลักฐานเชิงประจักษ์ทางการพยาบาลหรืองานบริการวิชาการ หรือ งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่รับผิดชอบไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการแก่ผู้รับบริการตามข้อ 1

3. การนำความเชี่ยวชาญของอาจารย์พยาบาลไปให้บริการแก่ผู้ป่วยหรือผู้รับบริการนั้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญ (primary focus) ที่การดูแลผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ โดยมีการกำหนดเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในสาขานั้นๆ เช่น การพัฒนาเป็นงานวิจัย แนวปฏิบัติการพยาบาล หนังสือ/ตำราทางวิชาการที่สะท้อนความเชี่ยวชาญของอาจารย์

4. การกำหนดตารางเวลาการปฏิบัติการพยาบาลชัดเจน มีความเป็นประจำและต่อเนื่อง

5. กำหนดให้อาจารย์ทุกคนที่ปฏิบัติการพยาบาล (faculty practice) รายงานผลการปฏิบัติการพยาบาลเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณบดีภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดการปฏิบัติ

แนวปฏิบัติการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty practice)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำความเชี่ยวชาญของอาจารย์พยาบาลไปให้บริการแก่ผู้ป่วย/ผู้รับบริการ เป็นรายบุคคล ครอบครัว กลุ่ม และชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ดีขึ้น
2. เพื่อเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญ/ทักษะของอาจารย์พยาบาลในสาขานั้นๆ

เป้าหมาย

อาจารย์ผู้สอนทุกคนตามกลุ่มวิชาการพยาบาล ได้แก่ กลุ่มวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ กลุ่มการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น กลุ่มวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ กลุ่มวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช กลุ่มวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนรวมทั้งรายวิชาการพยาบาลอื่น ๆ เช่น การรักษาโรคเบื้องต้น กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น

๑๕ กันยายน
3 ๗.๑. ๒๕๖๘

แนวทางการทำ Faculty Practice

เอกสารนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาพยาบาลไปดำเนินการในเรื่อง Faculty Practice และเป็นแนวทางสำหรับผู้ตรวจประเมินรับรองสถาบันฯ

คำจำกัดความ:- การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) คือ การนำความเชี่ยวชาญของอาจารย์พยาบาลไปให้บริการแก่ผู้ป่วย/ผู้รับบริการ เป็นรายบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ และชุมชน เพื่อเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญทางการพยาบาลของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการบูรณาการความเป็นนักวิชาการ การศึกษา การวิจัย และการปฏิบัติการพยาบาล สู่การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในสาขานั้น ๆ เป็นภารกิจด้านบริการวิชาการในการให้บริการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ โดย

1. มีเป้าหมายการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อเพิ่มพูน/แสดงความเชี่ยวชาญทางการพยาบาลของอาจารย์
2. มีการใช้ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในการดูแลผู้ป่วยเฉพาะกลุ่มเฉพาะโรค ทั้งนี้การปฏิบัติการพยาบาลทั่วไปไม่จัดเป็น Faculty Practice
3. มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่การดูแลผู้ป่วย/หรือผู้รับบริการ และเน้นผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ดีขึ้น
4. มีตารางเวลาการปฏิบัติงานชัดเจน มีความเป็นประจำและต่อเนื่อง
5. มีการตกลงระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยบริการสุขภาพ
6. ควรมีการต่อยอดพัฒนาเป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและเผยแพร่ การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล หรือหนังสือวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความเชี่ยวชาญของอาจารย์
7. อาจเป็นภารกิจที่อาจารย์ปฏิบัติไปพร้อมกับการสอนภาคปฏิบัติสำหรับหลักสูตรมีกรอบเฉพาะทางหรือบัณฑิตศึกษาในสาขาที่อาจารย์เชี่ยวชาญ (โดยอาจนับเป็นชั่วโมงการให้บริการวิชาการ/ชั่วโมงการเรียนการสอน เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง)

ตัวอย่างการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) ใน setting ต่าง ๆ

1. Faculty Practice สำหรับผู้ป่วยใน Acute & Critical Care Setting

อาจารย์พยาบาลใช้ความเชี่ยวชาญแก้ปัญหาสุขภาพให้กับผู้ป่วยเฉพาะกลุ่มเฉพาะโรค ที่มีอาการรุนแรงหรือมีโรคร่วมหลายโรค หรือมีความซับซ้อนทางจิตสังคม ในการเจ็บป่วยระยะเฉียบพลันและ/หรือระยะวิกฤต โดย

- 1) ให้ Direct Care หรือ Consultation เช่น เมื่อมีผู้ป่วย Advanced heart failure หรือโรคอื่น ๆ ที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อนต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล อาจารย์อาจให้การพยาบาลโดยตรง/ชี้แนะ/เป็นที่ปรึกษาแก่พยาบาลประจำหน่วยบริการนั้น ๆ

แนวทางการทำ Faculty Practice ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาการพยาบาล วาระ พ.ศ. 2561-2565 ในการประชุมครั้งที่ 2/2565 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565

2) พัฒนาระบบบริการและคุณภาพการพยาบาล อาจารย์พยาบาลสะสมประสบการณ์ มีความไวในการแก้ปัญหาผู้ป่วยเฉพาะโรค มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมหรือการออกแบบระบบบริการการพยาบาล ที่ทำให้เกิดคุณภาพหรือผลลัพธ์ทางการพยาบาลดีขึ้น

2. Faculty Practice สำหรับผู้ป่วยที่คลินิกผู้ป่วยนอก/Ambulatory Care Setting

อาจารย์พยาบาลใช้ความเชี่ยวชาญดูแลแก้ปัญหาสุขภาพให้กับผู้ป่วยเฉพาะโรคที่มารับการตรวจที่คลินิกผู้ป่วยนอก ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น

1) อาจารย์พยาบาลขยายบทบาทความเชี่ยวชาญ ปฏิบัติงานร่วมกับทีมสหสาขาในคลินิกผู้ป่วยนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อ

- การดูแลต่อเนื่องหลังจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล เพื่อการฟื้นฟูสภาพและการดำรงชีวิตปกติให้ได้เร็วที่สุด
- ควบคุมหรือลดปัญหาการกำเริบของโรคในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคไตวายเรื้อรัง โรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง เป็นต้น
- ป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพ โดยการให้แนวทางหรือคำปรึกษา เกี่ยวกับการฝึกทักษะในการดำเนินชีวิต เช่น การตั้งครกในวัยรุ่น การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และการชะลอความเสื่อมในผู้สูงอายุ เป็นต้น

ทั้งนี้อาจารย์พยาบาลอาจจัดบริการหรือทำงานเป็นทีมในคลินิกสหสาขาวิชาชีพ โดยมีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ความต้องการร่วมระหว่างสถาบันการศึกษาและโรงพยาบาล และมีการกำหนดเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ชัดเจน

2) อาจารย์พยาบาลจัดตั้งคลินิกการพยาบาลขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยการใช้สถานที่และทรัพยากรของโรงพยาบาล โดยอาจารย์พยาบาลอาจปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลประจำหน่วยบริการ/APN โดยจัดให้มีคลินิกการพยาบาลต่าง ๆ เช่น คลินิกแผล คลินิกออสโตมียี คลินิกการพยาบาลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง คลินิกการพยาบาลผู้ป่วยโรคไต คลินิกส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เป็นต้น โดยอาจารย์ใช้ความเชี่ยวชาญให้การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน อาจารย์ควรต้องมีผู้ป่วยที่ดูแลเป็นประจำต่อเนื่อง มีการนัดเวลาการให้บริการที่แน่นอน เช่น ให้บริการทุกวันศุกร์ป่วย ทั้งนี้อาจมีอาจารย์หลายคนที่มีความเชี่ยวชาญสาขาเดียวกันร่วมให้บริการในคลินิกที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดความแน่นอนในการให้บริการที่เป็นประจำต่อเนื่อง หรืออาจพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพทางไกลร่วมด้วยในกรณีที่มีผู้ป่วยมีอาการคงที่และสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ดี เป็นต้น

แนวทางการทำ Faculty Practice ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาการพยาบาล วาระ พ.ศ. 2561-2565 ในการประชุมครั้งที่ 2/2565 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565

3. Faculty Practice สำหรับผู้ป่วยในระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

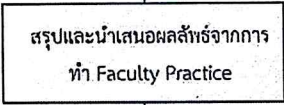
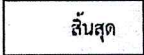
ปัจจุบันการพยาบาลในระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมามีความสำคัญมาก มีปัญหาสุขภาพเกิดขึ้นในทุกวัย ทุกกลุ่ม ต้องการความเชี่ยวชาญทางการพยาบาลที่หลากหลาย จึงมีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มเฉพาะโรค อาทิ การพยาบาลเด็ก การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ และการพยาบาลจิตเวช เป็นต้น ทั้งนี้ setting ของการให้บริการ อาจเป็นที่บ้านหรือในชุมชน อาจเป็นที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย Home Visit, Home Health Care, Home Ward, หรือ Hospice Care เป็นต้น อาจารย์สามารถปฏิบัติกรพยาบาลโดยประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ Faculty Practice ในชุมชนอาจทำได้หลายรูปแบบ โดยอาจารย์ใช้ความเชี่ยวชาญ

- 1) ให้การพยาบาลต่อเนื่องจากโรงพยาบาลถึงบ้านเพื่อป้องกันโรคกำเริบ หรือควบคุมให้โรคสงบให้อยู่ที่บ้านได้นานที่สุด
- 2) ให้การดูแลที่ต่อเนื่องเฉพาะโรค ดูแลระยะยาว และดูแลระยะลับประคองหรือระยะท้ายที่บ้าน
- 3) ให้การดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิง ภาวะสมองเสื่อม ผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลแบบประคับประคองหรือระยะท้ายของชีวิต
- 4) รักษาโรคเบื้องต้น
- 5) จัดการแก้ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อย เช่น
 - โรคเรื้อรังทางกาย โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคไตเรื้อรัง โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
 - โรคเรื้อรังทางจิต ภาวะซึมเศร้า และโรคทางจิตเวช
 - การจัดการพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อควบคุมอาการและป้องกันโรคกำเริบ
- 6) จัดตั้งคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ในรูปแบบ Private Practice โดย
 - จัดทะเบียนตามกฎหมายกับกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ผ่านสำนักงานสาธารณสุขของแต่ละจังหวัด
 - อาจารย์อาจเป็นผู้ประกอบการและผู้ดำเนินการ หรือ สถาบันการศึกษาอาจเป็นผู้ประกอบการ โดยเอื้ออำนวยเวลา จัดหางบประมาณและทรัพยากร ให้ทีมอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการ
 - สามารถจดทะเบียนเป็นหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และเบิกชดเชยค่าบริการจาก สปสช. โดยต้องเปิดบริการอย่างน้อยวันละ 4 ชม. และรวมกันไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 40 ชั่วโมง

แนวทางการทำ Faculty Practice ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาการพยาบาล วาระ พ.ศ. 2561-2565 ในการประชุมครั้งที่ 2/2565 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565

ขั้นตอนทำการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice)

การดำเนินการ	รายละเอียดการดำเนินงาน และเอกสารหลักฐาน	ผู้รับผิดชอบ
<p>เริ่มต้น</p>	<p>ประชุมการทำแผนการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) ของอาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์เพื่อเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติการพยาบาล การทำแนวปฏิบัติการพยาบาล การพัฒนาการบริการพยาบาลกับกลุ่มผู้กลุ่มผู้รับบริการเป้าหมาย การทำวิจัย การบริการวิชาการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คนบตี - คณะกรรมการ - ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
<p>การเขียนแผนการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice)</p>	<p>อาจารย์เขียนแบบเสนอโครงการทำแผนการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) ตามความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา</p>	<p>อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์</p>
<p>เสนอ Faculty Practice</p>	<p>อาจารย์เสนอแบบเสนอโครงการทำแผนการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) ตามความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่อหัวหน้ากลุ่มวิชาเพื่อรวบรวมแบบเสนอโครงการทำแผนการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) ในกลุ่มวิชาเสนอต่อคณบดีและประธานหลักสูตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ - คณะพยาบาลศาสตร์ - หัวหน้ากลุ่มวิชา - คนบตี - ประธานหลักสูตร
<p>ประธานแหล่งทำ Faculty Practice และทำเอกสารแจ้ง</p>	<p>ประธานหลักสูตรทำโครงการสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) คณะพยาบาลศาสตร์ตามแผนปฏิบัติการประจำปี และประธานแหล่งฝึกปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ทำหนังสือราชการการทำการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) คณะพยาบาลศาสตร์กับหน่วยบริการสุขภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ - คณะพยาบาลศาสตร์ - หัวหน้ากลุ่มวิชา - คนบตี - ประธานหลักสูตร
<p>ดำเนินการทำ Faculty Practice กับหน่วยบริการสุขภาพ</p>	<p>อาจารย์นำเอกสารหนังสือราชการและแผนการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) ซึ่งแจ้งรายละเอียดกับหัวหน้า/ผอ.หน่วยบริการสุขภาพในการดำเนินการตามแผนการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) กับหน่วยบริการสุขภาพและบันทึกเวลาการทำ faculty practice ร่วมกับหน่วยสุขภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ - คณะพยาบาลศาสตร์

การดำเนินการ	รายละเอียดการดำเนินงาน และเอกสารหลักฐาน	ผู้รับผิดชอบ
	สรุปและนำเสนอผลสัมฤทธิ์จากการทำ Faculty Practice ตามแบบบันทึกเป็นแนวทางวางแผนในการทำ Faculty Practice ร่วมกับหน่วยงาน สุขภาพต่อไป	- อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ - คณบดี
	หัวหน้ากลุ่มวิชาการรวบรวมการทำ Faculty Practice ส่งผู้รับผิดชอบหลักสูตร รวบรวมไว้	- งานวิชาการ - งานประกันคุณภาพ การศึกษา

แนวทางการดำเนินการการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty practice)

1. คณะพยาบาลศาสตร์และแหล่งฝึก หน่วยบริการสุขภาพ มีการท ำข้อตกลงประสานงาน หรือจัดทำโครงการร่วมกันในการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty practice) หรือ Faculty practice outcomes ตามสาขาทางการพยาบาล
2. เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติการพยาบาล (faculty practice) แต่ละภาคการศึกษาให้อาจารย์ทำบันทึกสรุปตามแบบบันทึกการปฏิบัติการพยาบาล (faculty practice) พร้อมแนบหลักฐานแสดงผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์นำส่งหัวหน้ากลุ่มวิชาการภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษา
3. ประธานหลักสูตรรวบรวมผลการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ รายงานต่อคณบดี และงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรวบรวมเป็นหลักฐานการรับรองสถาบัน